

ارزیابی نگرش دانشجویان سال آخر رشته پرستاری در مورد عملکرد مبتنی بر شواهد

پروین منگلیان شهربابکی^{۱،۲}، جمیله فرخزادیان^{۳*}، سکینه سبزواری^۴

• پذیرش مقاله: ۹۴/۱۱/۷

• دریافت مقاله اصلاح شده: ۹۴/۱۰/۱۹

• دریافت مقاله: ۹۴/۸/۱۴

چکیده

مقدمه: نظر به اهمیت نگرش دانشجویان پرستاری نسبت به عملکرد مبتنی بر شواهد و به کارگیری این مهم در آینده حرفه‌ای آن‌ها و تأکید بر برنامه‌ریزی‌های آموزشی برای دانشجویان، این مطالعه با هدف ارزیابی نگرش دانشجویان سال آخر پرستاری در مورد عملکرد مبتنی بر شواهد انجام شد.

روش بررسی: مطالعه حاضر یک مطالعه توصیفی-تحلیلی بود که به شیوه مقطعی در دانشکده پرستاری و مامایی کرمان در سال ۱۳۹۴ انجام شد. داده‌ها با استفاده از نسخه فارسی پرسشنامه استاندارد «آگاهی، نگرش و عملکرد دانشجویان پرستاری در مقطع کارشناسی در مورد عملکرد مبتنی بر شواهد» جمع‌آوری شدند. نمونه‌گیری به روش سرشماری انجام گرفت و ۴۳ دانشجوی سال آخر پرستاری در مطالعه شرکت کردند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۰ استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد نمره نگرش دانشجویان نسبت به عملکرد مبتنی بر شواهد در حد متوسط بود ($2/80 \pm 1/11$). بیشترین میانگین نمره نگرش مربوط به این گویه بود که عملکرد مبتنی بر شواهد باید جزئی از برنامه درسی کارشناسی پرستاری باشد ($3/10 \pm 1/13$). نگرش دانشجویان نسبت به عملکرد مبتنی بر شواهد با میزان رضایت از رشته تحصیلی، شرکت در فعالیت‌های پژوهشی همچون تشخیص مشکل قابل تحقیق، همکاری با طرح پژوهشی، ارزشیابی گزارش تحقیقات و روش و میزان دسترسی به شواهد ارتباط معنی‌داری داشت ($P > 0/05$).

بحث و نتیجه‌گیری: هرچند که نگرش دانشجویان نسبت به عملکرد مبتنی بر شواهد در حد متوسط بود؛ ولی با برنامه‌ریزی صحیح آموزشی و اصلاحات در برنامه آموزش دانشجویان پرستاری، می‌توان گام مؤثری در رشد و ارتقاء عملکرد مبتنی بر شواهد برداشت.

واژگان کلیدی: نگرش، عملکرد مبتنی بر شواهد، پرستاری مبتنی بر شواهد، دانشجویان پرستاری

ارجاع: منگلیان شهربابکی پروین، فرخزادیان جمیله، سبزواری سکینه. ارزیابی نگرش دانشجویان سال آخر رشته پرستاری در مورد عملکرد مبتنی بر شواهد. مجله پژوهش‌های سلامت محور ۱۳۹۴؛ ۱(۳): ۲۱۵-۲۲۹.

۱. دانشجوی دکتری، دانشکده پرستاری مامایی رازی، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران

۲. مربی، گروه پرستاری و مامایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهربابک، شهربابک، ایران.

۳. استادیار، گروه بهداشت همگانی، دانشکده پرستاری مامایی رازی، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران.

۴. استادیار، گروه داخلی جراحی، دانشکده پرستاری و مامایی رازی، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران.

* نویسنده مسؤول: کرمان، بزرگراه هفت باغ، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، دانشکده پرستاری مامایی رازی.

Email: farokhzadian2010@yahoo.com

تلفن: ۰۹۱۳۳۹۲۶۱۷۸

مقدمه

مراقبت یا عملکرد مبتنی بر شواهد (Evidence-based practice) یک رویکرد سیستماتیک جهت استفاده از بهترین شواهد موجود برای مراقبت از بیماران است و در تصمیم‌گیری‌های بالینی از ارزش بالایی برخوردار است (۱). امروزه سیستم‌های مراقبت سلامت در سراسر دنیا با چالش‌های فراوانی روبه‌رو هستند و در بسیاری از موارد، انجام مراقبت‌های سلامت، با سؤالات فراوانی همراه است، به عنوان مثال چه نوع درمانی، مؤثرترین درمان است و بهترین نتایج را برای بیمار دارد؟ چگونه بیماران با بیماری خود مقابله می‌کنند؟ بهترین برنامه مراقبت پرستاری بر اساس ارزیابی‌های به عمل آمده چیست؟ (۲).

در سال‌های اخیر، تقاضا برای مراقبت‌های سلامت با کیفیت و در عین حال مقرون به صرفه در حال افزایش است (۳). از طرفی ارائه مراقبت و خدمات با کیفیت مناسب، به عنوان یک اولویت در نظام مراقبت سلامت به ویژه در زمینه خدمات پرستاری مطرح شده است (۴، ۵). بنابراین بر عملکرد مبتنی بر شواهد، به عنوان یک عامل ضروری برای ارتقاء مراقبت‌های سلامت تأکید بیشتری شده است (۳). این نوع مراقبت، نیازمند استفاده از شواهد پژوهشی است که خود می‌تواند در اعتلا بخشیدن به هویت حرفه‌ای پرستاران نیز مؤثر باشد (۴، ۵). مادرشاهیان و همکاران طی مطالعه‌ای با هدف ارزیابی تأثیر آموزش بالینی به روش مبتنی بر شواهد، بر کیفیت مراقبت بالینی و رضایت بیماران نشان دادند که به کارگیری اصول عملکرد مبتنی بر شواهد به طور قابل توجهی موجب ارتقای کیفیت مراقبت‌های پرستاری و رضایت بیماران می‌شود (۶).

با وجود مزایای عملکرد مبتنی بر شواهد، اجرای آن نیز در بالین بیمار چالش برانگیز است و متأسفانه، تنها درصد کمی از پرستاران در چارچوب عملکرد مبتنی بر شواهد عمل می‌کنند زیرا پرستاران اغلب به روش‌های جدید عملکرد، مقاومت نشان می‌دهند (۳). این موضوع می‌تواند ناشی از نگرشی باشد که نسبت به استفاده از نتایج تحقیقات در مراقبت‌های خود دارند. صاحب‌نظران معتقدند که به منظور اجرای مؤثر عملکرد مبتنی بر شواهد، پرستاران به نگرش مناسب نیاز دارند تا بتوانند نسبت به تغییراتی که این روش در فعالیت‌هایشان ایجاد می‌کند، سازگار شوند (۷). این نوع نگرش باید از همان دوران دانشجویی مد نظر قرار گیرد چرا که دانشجویان با فارغ‌التحصیل شدن و ورود به محیط کار، می‌توانند تأثیرات عمده‌ای بر رشد و ارتقاء این روش داشته باشند. نگرش یکی از موضوعات اصلی روان‌شناسی است که می‌تواند بر پردازش اطلاعات در ذهن فرد و نهایتاً تغییر رفتار در فرد مؤثر باشد (۸). نوع نگرش در هر فرد و یا محیط سازمانی می‌تواند متفاوت باشد ولی در مورد پرستاری مبتنی بر شواهد، نگرش ارائه‌دهندگان مراقبت باید به عنوان یک هدف تأثیر گذار در اجرا و بهبود فرآیند عملکرد مبتنی بر شواهد بیشتر مورد بررسی و توجه قرار گیرد (۹). بسیاری از صاحب‌نظران معتقد هستند که عملکرد مبتنی بر شواهد به عنوان یک رویکرد مهم در پرستاری، خود می‌تواند بر بهبود نگرش حرفه‌ای پرستاران مؤثر باشد چرا که باعث مراقبت با کیفیت شده و از طرفی فاصله‌ای که بین تئوری و عملکرد در محیط‌های بالینی ایجاد شده است، را پر می‌کند (۱۰) و از اقدامات بالینی غیر استاندارد اجتناب می‌کند (۱۱).

مطالعات متعددی در زمینه آگاهی و نگرش به عملکرد مبتنی بر شواهد و موانع مربوط به آن در پرستاری انجام شده است که هرکدام بر اهمیت توجه به استفاده از شواهد مناسب در بالین تأکید دارند. به عنوان مثال Brown و همکاران با مطالعه‌ای تحت عنوان آگاهی، نگرش، عملکرد و موانع درک شده پرستاران در مورد عملکرد مبتنی بر شواهد در مراکز دانشگاهی پزشکی در آمریکا، نشان دادند که موانع سازمانی مواردی مانند کمبود وقت و قدرت و اختیار پرستاران بوده و مهم‌ترین تسهیل‌کننده‌ها نیز شامل ایجاد فرصت‌های یادگیری، فرهنگ‌سازی و ایجاد نگرش صحیح در مورد استفاده از شواهد و سهولت دسترسی به منابع اطلاعاتی بودند. محققین نتیجه‌گیری کردند که مدیران باید موانع مربوط به عملکرد مبتنی بر شواهد را حذف نمایند تا ارتقاء کیفیت خدمات پرستاری حاصل گردد (۱۲). در یک تحقیق انجام شده به وسیله بورد ملی بهداشت و رفاه سوئد مشخص شد که ۸/۶ درصد از بیماران در طول مراقبت، آسیب دیده‌اند در صورتی که این آسیب‌ها با به کارگیری دانش واقعی قابل اجتناب بود (۱۳). Spector با تحقیقی تحت عنوان عملکرد مبتنی بر شواهد در مقررات پرستاری گزارش کرد که کمبود زمان، فقدان اقتدار و خودمختاری برای ایجاد تغییر در عملکرد، فرهنگ سازمانی، روش‌های مبتنی بر وظیفه، درک اشتباه از عملکرد مبتنی بر شواهد، عدم حمایت مدیریتی، عدم دسترسی به منابع کتابخانه‌ای، دانش ضعیف آماری، عدم توانایی ارزیابی انتقادی شواهد، تجربه کم در زمینه تحقیق، فقدان توانایی‌های انفورماتیک، دانش و مهارت ناکافی، روش‌های سنتی تدریس و مقاومت پرستاران از مهم‌ترین موانع اجرای عملکرد مبتنی بر شواهد می‌باشند (۱۴). Panagiari

نیز در مطالعه عملکرد مبتنی بر شواهد در پرستاران آلمانی بیان داشت که پرستاران به دلایل مختلف باید یافته‌های پژوهشی را در فعالیت‌های روتین خود لحاظ کنند؛ زیرا اولاً استفاده از یافته‌های تحقیقاتی، کیفیت مراقبت‌های سلامت و تأثیرگذاری در مراقبت از بیماران را افزایش می‌دهد، ثانیاً نگرش شخصی و حرفه‌ای پرستاران را بهبود می‌بخشد، ثالثاً تحقیقات پرستاری، دانشی را که پرستاران در فعالیت‌های خود نیاز دارند را در اختیار آن‌ها قرار می‌دهند (۲). ادیب حاج باقری در مطالعه‌ای تحت عنوان نقش آموزش پرستاری در توسعه عملکرد مبتنی بر شواهد در کاشان نشان داد که بیشتر پرستاران، مدیران پرستاری و حتی بسیاری از مدرسان و مربیان پرستاری با مفهوم و ملزومات عملکرد مبتنی بر شواهد آشنا نیستند. افزودن درس روش تحقیق در برنامه‌های آموزشی سطح کارشناسی و افزایش محتوای مربوط به «تحقیقات» و «عملکرد مبتنی بر شواهد» در برنامه‌های آموزشی کارشناسی ارشد پرستاری و نیز اهتمام به امر آموزش مداوم در پرستاری که متأسفانه در ایران نادیده گرفته شده است زمینه را برای توسعه عملکرد مبتنی بر شواهد و ارتقای کیفیت و هزینه اثر بخشی خدمات فراهم خواهد کرد (۱۵).

این مطالعات ضمن شناسایی برخی از موانع اجرای عملکرد مبتنی بر شواهد، عدم نگرش و انگیزه لازم برای عملکرد مبتنی بر شواهد را به عنوان یکی از این موانع برشمردند. با وجود این، تاکنون تحقیقی که به طور خاص به بررسی وضعیت نگرش دانشجویان پرستاری در ایران در مورد عملکرد مبتنی بر شواهد پرداخته باشد، یافت نشد. با توجه به لزوم استفاده از یافته‌های پژوهش‌های علمی در مراقبت از بیماران سازمان‌های بهداشتی - درمانی ناگزیر به پذیرش و

هستند و عوامل تأثیرگذار بر آن، مفید خواهد بود. از طرفی تحقیقات نیز به ارزش تعیین درک و نگرش نسبت به عملکرد مبتنی بر شواهد برای اجرای آن تأکید دارند (۳). بنابراین مطالعه حاضر با هدف تعیین نگرش دانشجویان سال آخر پرستاری نسبت به عملکرد مبتنی بر شواهد انجام شد.

روش بررسی

این مطالعه توصیفی-تحلیلی، به شیوه مقطعی در اردیبهشت سال ۱۳۹۴ در دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی کرمان انجام شد. جامعه آماری این پژوهش را تمامی دانشجویان سال آخر مقطع کارشناسی پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی رازی کرمان تشکیل دادند. با توجه به محدود بودن جامعه آماری، کل دانشجویان سال آخر پرستاری به صورت سرشماری به عنوان نمونه در نظر گرفته شدند و ۴۳ نفر از آنان در مطالعه شرکت کردند. ضریب پاسخگویی حدود ۷۸٪ بود. معیار ورود دانشجویان به تحقیق، اشتغال به تحصیل در ترم آخر پرستاری و وضعیت روحی و روانی مناسب و معیار خروج عدم تمایل به شرکت در پژوهش و تکمیل ناقص پرسشنامه در نظر گرفته شد.

ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش پرسشنامه استاندارد «آگاهی، نگرش و عملکرد دانشجویان پرستاری در مقطع کارشناسی در مورد عملکرد مبتنی بر شواهد» بود. این پرسشنامه توسط Johnston و همکاران در دانشگاه هونگ کونگ در سال ۲۰۰۳ توسعه و اعتباریابی شده است (۱۸). جهت استفاده از این پرسشنامه ابتدا با نویسنده مقاله تماس گرفته شد و پس از اخذ رضایت، پرسشنامه مورد نظر از طریق ایمیل در اختیار پژوهشگران قرار گرفت. برای فرآیند

اجرای عملکرد مبتنی بر شواهد می‌باشند. در بسیاری از مطالعات ضرورت توانمندی‌سازی پرستاران در جستجوی منابع و بهره‌گیری آنان از منابع تخصصی به اثبات رسیده است. تبدیل پرستاران و دانشجویان منفعل به کاربران فعال و ارتقای سواد اطلاعاتی ایشان امری مهم و نیازمند برنامه‌ریزی دقیق است که به نظر می‌رسد شروع اجرای آن آگاهی و نگرش صحیح دانشجویان پرستاری به مراقبت مبتنی بر شواهد است به طوری که بعد از فارغ‌التحصیلی با آمادگی لازم وارد محیط کار شوند. از طرفی با توجه به انفجار اطلاعات پزشکی در قرن حاضر، استفاده از رویکرد عملکرد مبتنی بر شواهد و استفاده از یافته‌های تحقیقات، در تصمیم‌گیری‌های بالینی امری ضروری است (۵). محققین در یک مطالعه نشان داده‌اند که فرهنگ سازمانی، عامل مهمی در اجرای این رویکرد می‌باشد (۳). این فرهنگ سازمانی می‌تواند در برنامه‌های آموزشی دانشجویان پایه‌گذاری شود تا دانشجویان با شناسایی نقاط قوت و ضعف در اجرای عملکرد مبتنی بر شواهد، ابتدا نگرش مثبتی نسبت به استفاده از یافته‌های تحقیقات در عملکرد خود داشته باشند، سپس دانش خود را از طریق آموزش، سازماندهی و روزآمد کنند تا مهارت‌های مرتبط با اجرای این روش را پیدا کنند (۲).

بعضی مطالعات نشان داده‌اند که علی‌رغم آگاهی خوب دانشجویان پرستاری در مورد عملکرد مبتنی بر شواهد، عملکرد آن‌ها در این زمینه ضعیف بوده است (۱۶، ۱۷). این موضوع می‌تواند به علت نگرش نامطلوب آنان به این رویکرد باشد. به نظر می‌رسد که مطالعات با هدف تعیین نگرش دانشجویان سال آخر پرستاری در مورد عملکرد مبتنی بر شواهد که در آستانه فارغ‌التحصیلی و ورود به حرفه پرستاری

خوب، میانگین ۳-۲ به صورت متوسط و میانگین زیر ۲ به صورت کم در نظر گرفته شد (۱۹).

جهت رعایت ملاحظات اخلاقی در پژوهش، پژوهشگر اول پس از کسب معرفی نامه، هماهنگی با آموزش و مدیر گروه مربوطه و کسب موافقت نمونه‌های مورد نظر، در زمانی که در شرایط روحی و جسمی مناسبی قرار داشتند در یک محیط آرام و با ارائه توضیحات لازم در زمینه ناشناس ماندن و محرمانه بودن پاسخ‌ها و فراهم کردن آمادگی مورد نظر در دانشجویان، نگرش آن‌ها را در مورد عملکرد مبتنی بر شواهد مورد سنجش قرار داد.

از آمار توصیفی مانند فراوانی مطلق، نسبی، میانگین و انحراف معیار برای محاسبه نمره نگرش دانشجویان و از آمار تحلیلی مانند آزمون همبستگی پیرسون، t مستقل و تحلیل واریانس (ANOVA) برای بررسی ارتباط بین متغیرهای مورد مطالعه استفاده شد. داده‌ها توسط نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۰ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. در کلیه آزمون‌ها میزان معنی‌دار بودن، $P \leq 0/05$ در نظر گرفته شد.

یافته‌ها

نتایج نشان داد که ۶۲/۵ درصد از نمونه‌های مورد پژوهش زن و ۳۷/۵ درصد مرد بودند. میانگین سنی دانشجویان $22/8 \pm 2/8$ بود. ۵۳/۵ درصد از رشته تحصیلی خود نسبتاً راضی بودند. ۶۰/۵ درصد تسلط متوسط به زبان انگلیسی داشتند. ۴۴/۲ درصد در یک طرح پژوهشی همکاری داشتند. ۵۸/۱ درصد هرگز در ارزشیابی گزارش‌های تحقیق شرکت نکردند. اکثریت واحدهای مورد پژوهش (۶۰/۵ درصد) هرگز از یافته‌های تحقیق در محل کار استفاده نکردند. ۵۸/۱ درصد با واژه عملکرد مبتنی بر شواهد آشنا بودند.

ترجمه و تطابق فرهنگی پرسشنامه (Cross-cultural adaptation) از روش ترجمه-باز ترجمه (Translation-Translation-back) استفاده شد. بدین صورت که پرسشنامه اصلی به دقت توسط محققان به فارسی ترجمه شده و سپس توسط دو نفر مسلط به زبان انگلیسی، به انگلیسی ترجمه شد. سپس میزان تطابق پرسشنامه ترجمه شده با متن اصلی توسط متخصصان بررسی شد. همچنین روایی پرسشنامه با اعتبار محتوایی کیفی توسط ۱۰ نفر از اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی کرمان انجام شد و پس از دریافت نظرات آنان تغییرات مختصر در پرسشنامه داده شد. جهت تأمین پایایی نسخه فارسی پرسشنامه، از روش آزمون مجدد استفاده شد. بدین ترتیب که پرسشنامه در دو مرحله به فاصله ده روز به ۱۰ دانشجوی پرستاری داده شد و سپس میزان همبستگی بین نتایج حاصله از دو مرحله مورد تأیید قرار گرفت ($r=0/90$). این تعداد در مطالعه اصلی شرکت داده نشدند.

این پرسشنامه از ۲ بخش تشکیل شده بود. بخش اول دارای ۱۵ سؤال مربوط به مشخصات فردی و حرفه‌ای دانشجویان مانند سن، جنسیت و مواردی از این قبیل است که در جدول ۱ دیده می‌شود و بخش دوم مشتمل بر ۱۰ گویه مربوط به نگرش که با مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت با پاسخ موافقم (۴)، تا حدودی موافقم (۳)، نظری ندارم (۲)، تا حدودی مخالفم (۱) و مخالفم (۰)، مورد بررسی قرار گرفتند. هر دانشجو قادر بود حداکثر ۴۰ امتیاز و حداقل نمره صفر را کسب کند. نمره کلی در بخش نگرش نسبت به عملکرد مبتنی بر شواهد بر اساس جمع میانگین پاسخ‌های مربوط به هر گویه در مبنای ۴ محاسبه گردید؛ بدین صورت که میانگین بالای ۳ به صورت

اساتید و مربیان بالینی عنوان نمودند. ۵۸/۱ درصد دانشجویان هرگز از ژورنال کلاب و مجلات و ۲۵/۵ درصد از کتب مرجع جهت دسترسی به شواهد استفاده نمودند (جدول ۱).

۳۰/۳ درصد دانشجویان دلیل عدم اجرای مراقبت مبتنی بر شواهد را عدم آگاهی، ۲۳/۲ درصد دلیل آن را کمبود وقت و ۱۶/۲ درصد دلیل خود را از عدم اجرای مراقبت مبتنی بر شواهد، عدم اجرای آن توسط

جدول ۱: توزیع فراوانی مشخصات فردی و حرفه‌ای دانشجویان سال آخر پرستاری

متغیرهای مورد بررسی	آماره توصیفی	فراوانی	درصد
جنسیت	مرد	۱۶	۳۷/۵
	زن	۲۷	۶۲/۵
رضایت از رشته تحصیلی	کاملاً راضی	۱۱	۲۵/۵
	نسبتاً راضی	۲۳	۵۳/۵
	نسبتاً ناراضی	۷	۱۶/۳
	کاملاً ناراضی	۲	۴/۷
تسلط به زبان انگلیسی	زیاد	۱	۲/۳
	متوسط	۲۶	۶۰/۵
	کم	۱۶	۳۷/۲
شرکت در فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی	روش تحقیق	۱۹	۴۴/۲
	آمار	۱	۲/۳
	آموزش اینترنت	۸	۱۸/۶
	هیچ کدام	۱۵	۳۴/۹
دفعات شرکت در تشخیص مشکلات قابل تحقیق	۱ بار	۱۲	۲۷/۹
	۲-۳ بار	۶	۱۴
	بیش از ۳ بار	۴	۹/۳
	هرگز	۲۱	۴۸/۸
همکاری با طرح پژوهشی	۱ بار	۱۹	۴۴/۲
	۲-۳ بار	۸	۱۸/۶
	بیش از ۳ بار	۲	۴/۷
	هرگز	۱۴	۳۲/۵
ارزشیابی گزارش‌های تحقیق	۱ بار	۱۰	۲۳/۲
	۲-۳ بار	۶	۱۴
	بیش از ۳ بار	۲	۴/۷
	هرگز	۲۵	۵۸/۱
استفاده از یافته‌های تحقیق در محل کار	۱ بار	۵	۱۱/۵
	۲-۳ بار	۱۰	۲۳/۳
	بیش از ۳ بار	۲	۴/۷
	هرگز	۲۶	۶۰/۵
شرکت در دوره عملکرد مبتنی بر شواهد	بلی	۵	۱۱/۶
	خیر	۳۸	۸۷/۴
هر چند وقت یکبار به شواهد پزشکی در اینترنت، دسترسی پیدا می‌کنید؟	هر روز	۵	۱۱/۶
	هر چند روز	۱۷	۳۹/۴
	هر هفته	۶	۱۴
	هر ماه	۱۰	۲۳/۳
	هرگز	۵	۱۱/۷

جدول ۱: توزیع فراوانی مشخصات فردی و حرفه‌ای دانشجویان سال آخر پرستاری (ادامه)

۷	۳	هر روز	هر چند وقت یکبار به شواهد پزشکی در کتب مرجع دسترسی پیدا می‌کنید؟
۲۰/۹	۹	هر چند روز	
۲۳/۳	۱۰	هر هفته	
۲۳/۳	۱۰	هر ماه	
۲۵/۵	۱۱	هرگز	
۰	۰	هر روز	هر چند وقت یکبار به شواهد پزشکی در منابعی از قبیل ژورنال کلاب و مجلات دسترسی پیدا می‌کنید؟
۴/۷	۲	هر چند روز	
۱۱/۶	۵	هر هفته	
۲۵/۶	۱۱	هر ماه	
۵۸/۱	۲۵	هرگز	
۲۳/۳	۱۰	کتابخانه دانشکده و بیمارستان	اگر شما مایل به استفاده از عملکرد مبتنی بر شواهد باشید، ترجیح می‌دهید که چگونه به شواهد دسترسی پیدا کنید؟
۹/۳	۴	مرکز کامپیوتر دانشکده و بیمارستان	
۳۲/۶	۱۴	کامپیوتر منزل و لپ تاپ	
۲۵/۶	۱۱	تلفن همراه	
۹/۳	۴	بدون پاسخ	
۱۶/۲	۷	مربیان و استادان من نمی‌کنند.	من بر اساس عملکرد مبتنی بر شواهد عمل نمی‌کنم زیرا:
۳۰/۳	۱۳	من نمی‌دانم چگونه عمل کنم.	
۷	۳	من آن را باور ندارم.	
۱۴	۶	همکاران من نمی‌کنند.	
۲۳/۲	۱۰	وقت ندارم.	
۹/۳	۴	به دلیل تعصب شخصی در تغییر عادات قدیمی انجام نمی‌دهم.	
۱۸/۶	۸	آسان	در طول ماه گذشته چقدر برای شما آسان یا سخت بوده که به عنوان یک دانشجوی پرستاری از شواهد موجود، در مراقبت‌هایتان استفاده نمایید؟
۶۲/۸	۲۷	متوسط	
۱۸/۶	۸	مشکل	
۳۹/۵	۱۷	مفید	در مقایسه با یک سال پیش، فکر می‌کنید عملکرد مبتنی بر شواهد چقدر در آینده شما به عنوان یک پرستار مفید باشد؟
۵۸/۲	۲۵	تا حدودی مفید	
۲/۳	۱	مضر	
۵۱/۲	۲۲	مایلم	در مقایسه با یک سال پیش، در آینده چقدر مایلید که به عنوان یک پرستار از عملکرد مبتنی بر شواهد استفاده کنید؟
۴۱/۸	۱۸	تا حدودی مایلم	
۷	۳	تمایل ندارم	

میانگین امتیازات نگرش دانشجویان سال آخر پرستاری در مورد عملکرد مبتنی بر شواهد ($1/11 \pm$) $2/80$ بود. $51/2$ درصد دارای نگرش متوسط بودند. 28 درصد دارای نگرش ضعیف و تنها 21 درصد دارای امتیاز خوب در زمینه نگرش نسبت به عملکرد مبتنی بر شواهد بودند. بیشترین میانگین نمره ($3/10 \pm 1/13$) مربوط به گویه «عملکرد مبتنی بر شواهد، باید جزئی از برنامه درسی کارشناسی پرستاری باشد» و کمترین میانگین نمره

میانگین امتیازات نگرش دانشجویان سال آخر پرستاری در مورد عملکرد مبتنی بر شواهد ($1/11 \pm$) $2/80$ بود. $51/2$ درصد دارای نگرش متوسط بودند. 28 درصد دارای نگرش ضعیف و تنها 21 درصد دارای امتیاز خوب در زمینه نگرش نسبت به عملکرد مبتنی بر شواهد بودند. بیشترین میانگین نمره ($3/10 \pm 1/13$) مربوط به گویه «عملکرد مبتنی بر شواهد، باید جزئی از برنامه درسی کارشناسی پرستاری باشد» و کمترین میانگین نمره

داشتند به طور معنی‌داری بالاتر از دیگر دانشجویان بود.

ضریب همبستگی پیرسون بین سن و نگرش ($r=0/19, P=0/23$)، آزمون t مستقل بین جنسیت و نگرش ($t=0/71, P=0/47$) و آزمون ANOVA بین سایر متغیرهای دموگرافیک و نگرش ارتباط آماری معنی‌داری نشان نداد ($P=0/05$).

شواهد در اینترنت ($F=2/69, P=0/03$) و روش دسترسی به اطلاعات ($F=2/07, P=0/05$) ارتباط آماری معنی‌داری داشت. بدین معنی که میانگین نمرات نگرش در بین دانشجویانی که رضایت بیشتری از رشته تحصیلی خود داشتند و بیشتر به شواهد اینترنتی دسترسی داشتند همچنین با روش‌های راحت‌تری مانند موبایل و اینترنت به شواهد دسترسی

جدول ۲: بررسی میانگین و انحراف معیار نگرش دانشجویان سال آخر پرستاری نسبت به عملکرد مبتنی بر شواهد

میانگین و انحراف معیار	پاسخ (درصد)				موافقم	گویه‌های مربوط به نگرش
	مخالقم	تا حدودی مخالفم	بی نظرم	تا حدودی موافقم		
3/10 ± 1/13	20/9	37/2	11/6	23/3	7/0	۱. عملکرد مبتنی بر شواهد، باید جزئی از برنامه درسی کارشناسی پرستاری باشد.
2/97 ± 1/19	34/9	30/2	11/6	20/9	2/4	۲. آینده طب بالینی بر اساس عملکرد مبتنی بر شواهد خواهد بود و به استاندارد مراقبت تبدیل خواهد شد.
2/88 ± 1/07	9/3	18/6	14/0	39/5	18/6	۳. برای ارائه بهترین مراقبت به بیمار، تجربه کاری قبلی مهم‌تر از یافته‌های پژوهشی است.
2/85 ± 1/10	16/3	18/6	20/9	32/6	11/6	۴. عملکرد مبتنی بر شواهد، وقت زیادی از دانشجویان پر مشغله پرستاری را می‌گیرد.
2/81 ± 1/14	20/9	27/9	11/6	27/9	11/6	۵. پیدا کردن شواهد برای عملکرد مبتنی بر شواهد، آسان است.
2/78 ± 1/06	27/9	25/6	16/3	20/9	9/3	۶. عملکرد مبتنی بر شواهد، تجربه بالین را نادیده می‌گیرد.
2/69 ± 1/15	37/2	30/2	11/6	11/6	9/3	۷. اگر عملکرد مبتنی بر شواهد معتبر است، پس هر کسی می‌تواند مراقبت از بیماران را بر عهده بگیرد.
2/67 ± 1/18	37/2	18/6	16/3	14/0	14/0	۸. به طور کلی پرستار نباید عملکرد مبتنی بر شواهد داشته باشد، زیرا پیامد آن در مورد انسان و بیمار است.
2/65 ± 1/11	18/6	25/6	11/6	34/9	9/3	۹. عملکرد مبتنی بر شواهد "هنر" پرستاری را نادیده می‌گیرد.
2/63 ± 1/0	4/7	18/6	14/0	34/9	27/9	۱۰. هیچ دلیلی برای من جهت عملکرد مبتنی بر شواهد وجود ندارد، زیرا فقط یک "هوس" یا "مد" است که با گذشت زمان قدیمی خواهد شد.
2/80 ± 1/11						میانگین کل

بحث و نتیجه‌گیری

رضایت‌مندی از رشته تحصیلی خود بود. در راستای مطالعه حاضر، مطالعات دیگری نیز نگرش متوسطی از نمونه‌های مورد مطالعه خود گزارش کردند، مانند Koehn و Lehman نشان دادند که پرستاران نمره متوسطی از نگرش در مورد عملکرد مبتنی بر شواهد را کسب کرده بودند (۳). آقاحسینی نیز در ایران دریافت که آگاهی و نگرش پرستاران در مورد عملکرد مبتنی بر شواهد در حد متوسط بود (۲۰). بر اساس نتایج مطالعه حاضر، تنها ۲۱ درصد از نمونه‌ها دارای امتیاز نگرش خوب شده بودند. به نظر می‌رسد که نگرش بهتر نسبت به عملکرد مبتنی بر شواهد می‌تواند در اجرای مراقبت

با توجه به اهمیت عملکرد مبتنی بر شواهد در سال‌های اخیر و لزوم آموزش این رویکرد به دانشجویان و آماده کردن آنان بر اجرای آن در محیط‌های بالینی، مطالعه حاضر با هدف ارزیابی نگرش دانشجویان سال آخر پرستاری در مورد عملکرد مبتنی بر شواهد و عوامل مرتبط با آن انجام شد. نتایج این مطالعه نشان داد که نگرش ۵۱/۲ درصد دانشجویان سال آخر پرستاری در مورد عملکرد مبتنی بر شواهد در حد متوسط بود و مهم‌ترین متغیرهای مرتبط با نگرش دانشجویان نسبت به عملکرد مبتنی بر شواهد، میزان و روش دسترسی به اطلاعات و میزان

پرستاری احساس می‌شود تا هم دانشجویان هم این نوع عملکرد را به خوبی بشناسند و هم بستر لازم برای ایجاد نگرش مثبت به این امر مهم از همان دوران دانشجویی در آنان فراهم شود.

نتایج این مطالعه نشان داد که میانگین نمرات نگرش در بین دانشجویانی که رضایت بیشتری از رشته تحصیلی خود داشتند به طور معنی‌داری بالاتر از دیگر دانشجویان بوده است. حس رضایت‌مندی در دانشجویان می‌تواند به ایجاد نگرش مثبت و ایجاد تغییر رفتارهای صحیح در زمینه عملکرد مبتنی بر شواهد و ایجاد انگیزه در آن‌ها منجر شود (۲۴). از آنجایی که یکی از شاخص‌های مهم پیشرفت و دستیابی به اهداف از پیش تعیین شده در پرستاری، وجود نیروی انسانی کارآمد و با انگیزه است و رضایت آنان یک عنصر کلیدی در رسیدن به اهداف مورد نظر از جمله مراقبت صحیح و با کیفیت با استفاده از شواهد مناسب می‌باشد، به نظر می‌رسد آگاه کردن و گزینش دانشجوی علاقمند در این رشته ملموس است زیرا بی‌علاقگی دانشجوی به اشتغال در حرفه می‌تواند تأثیر نامطلوبی بر کیفیت خدمات پرستاری بگذارد و باعث اتلاف وقت، نیرو، هزینه و حتی آسیب بر سلامت جامعه شود. حال با توجه به این که اکثریت دانشجویان از رشته تحصیلی خود رضایت داشتند با اجرای اصلاحات آموزشی و افزایش آگاهی آن‌ها می‌توان در ایجاد نگرش مثبت نسبت به عملکرد مبتنی بر شواهد تلاش کرد.

بر اساس نتایج این مطالعه، نمره نگرش با روش دسترسی به اطلاعات ارتباط داشت بدین معنی که دانشجویانی که روش‌های راحت‌تر و روزآمدتری مانند موبایل و کامپیوتر جهت دسترسی به شواهد در اختیار داشتند، نمره نگرش آن‌ها به طوری معنی‌داری

مبتنی بر شواهد مؤثر باشد چرا که استفاده از شواهد نوعی نوآوری در مراقبت محسوب شود که نیاز به نگرش مثبت به این موضوع دارد. در تأیید این نکته Pagoto و همکاران با انجام یک مطالعه کیفی نشان دادند که عدم نگرش مثبت و خوب به عملکرد مبتنی بر شواهد، یکی از مهم‌ترین دلایل عدم اجرای آن توسط پرستاران می‌باشد (۲۱). بر طبق نتایج Aarons نگرش مثبت به یک موضوع می‌تواند افراد را به سمتی ببرد که تغییر در جهت یک نوآوری را بپذیرند و آمادگی تغییر رفتار را در آن‌ها ایجاد نماید (۷). با توجه به اهمیت نگرش دانشجویان نسبت به عملکرد مبتنی بر شواهد به نظر می‌رسد که برای استفاده هر چه بهتر دانشجویان از شواهد پژوهشی هم در حال حاضر و هم در آینده حرفه‌ای آن‌ها، باید نگرش مثبتی نسبت به این امر مهم پیدا نمایند و پر واضح است که افزایش آگاهی دانشجویان در این زمینه کمک شایانی به تغییر نگرش دانشجویان می‌نماید.

بر اساس نتایج این پژوهش، بیشترین میانگین نمره مربوط به گویه «عملکرد مبتنی بر شواهد، باید جزئی از برنامه درسی کارشناسی پرستاری باشد»، بود. در همین راستا فرخزادیان و همکاران در یک مطالعه نتیجه‌گیری کردند که فارغ‌التحصیلان پرستاری در ایران، اطلاعات مربوط فرآیند عملکرد مبتنی بر شواهد را در دوران تحصیل کسب نمی‌کنند (۲۲). در تأیید این نکته فارسی و همکاران با مطالعه‌ای تحت عنوان حرفه پرستاری در ایران: فرصت‌ها و چالش‌ها، بیان داشتند که تدوین یک برنامه درسی آموزشی در زمینه عملکرد مبتنی بر شواهد در رشته‌های علوم پزشکی ایران از ضروریات است (۲۳). با توجه به این یافته پژوهشی، اهمیت وجود واحد تئوری در زمینه عملکرد مبتنی بر شواهد در آموزش دانشجویان در رشته

بود (۲۶). در این ارتباط شاید دلیل استفاده کمتر دانشجویان از مراکز کامپیوتر دانشکده و بیمارستان، تجهیز نبودن این مراکز به سیستم کامپیوتری پیشرفته و اینترنت پرسرعت، عدم دسترسی آسان آن‌ها به این مراکز یا اتلاف وقت در نوبت‌گیری و عدم آشنایی به سیستم مربوطه باشند، لذا دانشجویان ترجیح می‌دهند از راه‌های دسترسی آسان‌تر مانند موبایل یا کامپیوتر شخصی استفاده نمایند، بنابراین اگر بیمارستان‌ها و دانشکده‌ها مجهز به مراکز کامپیوتر و اینترنت باشند و امکان دسترسی آسان‌تر دانشجویان به اطلاعات نیز فراهم گردد، آن‌ها علاقمند به استفاده از این مراکز و کسب اطلاعات گسترده همراه با کار بالینی می‌شوند و در صورت ایجاد چنین شرایطی به مراتب یادگیری دانشجویان و انگیزه دانشجویان جهت جستجوی اطلاعات و استفاده صحیح از شواهد با حضور مربیان و اساتید بیشتر خواهد شد.

نتایج این مطالعه نشان داد نمره نگرش دانشجویانی که در فعالیت‌های پژوهشی همچون تشخیص مشکل قابل تحقیق، همکاری با طرح پژوهشی و ارزشیابی گزارش تحقیقات، شرکت کرده بودند به طور معنی‌داری بالاتر از دانشجویان دیگر بود. در تأیید این نکته Grinnell و Unrau گزارش کردند آگاهی پرستاران از روش‌های پژوهشی و شرکت در فعالیت‌های پژوهشی به میزان زیادی آن‌ها را در استفاده از شواهد توانمند نموده و به همین نسبت تمایل آن‌ها را به استفاده از شواهد افزایش می‌دهد (۲۷). با توجه به این یافته به نظر می‌رسد که دانشجویان هر چه قدر بیشتر درگیر فعالیت‌های پژوهشی شوند به همان نسبت به اهمیت پژوهش و نتایج حاصله واقف‌تر شده و نگاه آن‌ها در مراقبت از بیمار مبتنی بر تحقیق و پرسشگری می‌شود و مرتب

افزایش داشت. Spector در مطالعه خود منابع ضعیف کتابخانه‌ای، فقدان توانایی‌های انفورماتیک و عدم آشنایی پرستاران با استراتژی‌های جستجوی اطلاعات و منابع و بانک‌های اطلاعاتی مرتبط را از موانع مهم در اجرای عملکرد مبتنی بر شواهد می‌داند (۱۴). در نتایجی دیگر فرخ زادیان و همکاران در مطالعه‌ای تحت عنوان مهارت‌های جستجوی اطلاعات در پرستاران و آمادگی آنان برای عملکرد مبتنی بر شواهد، گزارش کردند که پرستاران برای جستجوی شواهد در تصمیم‌گیری بالینی کمتر از منابع الکترونیکی استفاده می‌کنند و بیشتر تمایل دارند شواهد را از طریق منابع انسانی مانند همکاران و پزشکان و سپس منابع چاپی مانند مجله‌ها به دست آورند (۲۲). این یافته تفاوت جستجوی اطلاعات در پرستاران بالین و دانشجویان را نشان می‌دهد و بیان‌گر این است که دانشجویان به دسترسی آسان‌تر به شواهد اهمیت بیشتری قائل هستند و به عنوان جزئی از نسل کنونی علاقمند به استفاده از منابع الکترونیک ولی در دسترس و آسان هستند.

نتایج این مطالعه نشان داد که میزان استفاده دانشجویان از مراکز کامپیوتر دانشکده و بیمارستان، حداقل است در حالی که دانشجویان ترجیح می‌دهند بیشتر از موبایل و یا کامپیوتر شخصی برای کسب اطلاعات استفاده نمایند، چرا که دسترسی به شواهد از این روش‌ها آسان‌تر می‌باشد. Yi و Park در مورد اهمیت این موضوع نوشته‌اند: گسترش روش‌های دسترسی به اطلاعات و شواهد کارآمد پرستاران را تشویق و ترغیب می‌نماید که رویکرد عملکرد مبتنی بر شواهد را بهبود ببخشند (۲۵). Brownson و همکاران نیز موارد فوق را تأیید کرده و می‌نویسند با دسترسی هر چه بهتر به اطلاعات با کیفیت، اجرای هر چه بهتر مراقبت مبتنی بر شواهد امکان‌پذیر خواهد

انگیزه لازم جهت کسب اطلاعات و مهارت استفاده از شواهد در دانشجویان ایجاد نمایند.

نتایج مطالعه نشان داد که درصد قابل توجهی از دانشجویان هرگز از ژورنال کلاب و مجلات جهت استفاده از شواهد در مراقبت سود نبرده‌اند. Manning و Davis در مطالعه خود بر اهمیت استفاده از ژورنال کلاب در گروه‌های پزشکی تأکید کردند و بیان داشتند که ژورنال کلاب استراتژی بسیار خوبی است که جهت ارتقاء تفکر انتقادی و به روز شدن اطلاعات مؤثر است (۲۹). در تأیید این نکته در مطالعه دیگری گزارش شد که استفاده از تکنیک ژورنال کلاب در دانشجویان پرستاری می‌تواند آگاهی آن‌ها در مورد عملکرد مبتنی بر شواهد پرورش دهد و آن‌ها را برای فارغ التحصیلی آماده نماید (۳۰). این یافته بر اهمیت استفاده از ژورنال کلاب و چگونگی استفاده از مجلات توسط دانشجویان پرستاری در درس تئوری و بالینی تأکید دارد چرا که با آگاهی یافتن از مجلات معتبر پرستاری و چگونگی استفاده از آن‌ها در جلسات ژورنال کلاب و درک بهتر نتایج، علاقمندی دانشجویان جهت استفاده از این منابع افزایش می‌یابد. بنابراین به نظر می‌رسد که با تعیین نیازهای آموزشی دانشجویان و عوامل مؤثر بر بهبود نگرش دانشجویان، می‌توان در جهت رفع موانع موجود در مسیر اجرای عملکرد مبتنی بر شواهد گام‌های مؤثری برداشت. Sherriff و همکاران نیز در این ارتباط دریافته‌اند که با تعیین نیازهای آموزشی و اجرای برنامه‌های آموزشی صحیح می‌توان به بهبود نگرش دانشجویان و نهایتاً مهارت آن‌ها در استفاده از شواهد در مراقبت از بیماران کمک کرد (۳۱).

یافته‌های این مطالعه نشان داد که درصد کمی از دانشجویان سال آخر پرستاری نگرش خوبی در مورد

سؤالاتی در ذهن آن‌ها مطرح می‌شود که آن‌ها را وادار به جستجوی اطلاعات و شواهد موجود می‌نماید و یا این که آن‌ها را متمایل به تحقیق نموده تا پاسخ قانع کننده‌ای برای سؤالاتی بالینی پیدا نمایند. از طرفی آشنایی با روش تحقیق نیز می‌تواند دیدگاه دانشجویان را نسبت به پژوهش، یافته‌های تحقیق و استفاده از شواهد تغییر داده و همین تغییر دیدگاه آن‌ها را به اجرای عملکرد مبتنی بر شواهد در بالین تشویق می‌نماید.

بر اساس نتایج این مطالعه، درصد قابل توجهی از دانشجویان دلیل عدم تمایل به استفاده از شواهد در مراقبت‌ها را کمبود آگاهی و عدم اجرای مراقبت مبتنی بر شواهد توسط اساتید و مربیان بالینی می‌دانستند. Brown و همکاران گزارش کردند که بین آگاهی، نگرش و عملکرد مبتنی بر شواهد پرستاران ارتباط مثبت و قابل توجهی وجود دارد (۱۲). بر طبق نتایج حبیبی و همکاران در مطالعه‌ای تحت عنوان ارتقای سواد اطلاعاتی؛ اساس توسعه پرستاری مبتنی بر شواهد، اعضای هیأت علمی رشته پرستاری آشنایی کافی با بانک‌های اطلاعاتی و ابزار و روش‌های جستجوی اطلاعات در وب ندارند (۲۸). Spector یکی از موانع مهم در اجرای عملکرد مبتنی بر شواهد را روش‌های تدریس سنتی می‌داند و معتقد است که اساتید باید از روش‌های جدید و نوآورانه برای آموزش دانشجویان در این زمینه استفاده نمایند (۱۴). چنین استنباط می‌شود که اساتید و مربیان پرستاری می‌توانند با توانمند شدن در زمینه استفاده صحیح از شواهد و آموزش اجرای صحیح و فعال عملکرد مبتنی بر شواهد در محیط‌های آموزشی، علاوه بر افزایش آگاهی دانشجویان، شوق و تمایل آن‌ها را نسبت به استفاده از شواهد در مراقبت‌هایشان تحریک نموده تا

جهت ارزیابی پیامد این اقدامات طراحی گردد.

پیشنهادها

این مطالعه نگرش دانشجویان سال آخر پرستاری در مورد عملکرد مبتنی بر شواهد را فقط در یک دانشکده وابسته به دانشگاه علوم پزشکی کرمان مورد بررسی قرار داد. برای دسترسی به نتایج جامع توصیه می‌شود مطالعات وسیع‌تری در دیگر دانشکده‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی کرمان و دانشکده‌های وابسته به سایر ارگان‌ها مانند دانشگاه آزاد و حتی در دیگر مناطق جغرافیایی و در تمامی رشته‌های علوم پزشکی که رویکرد عملکرد مبتنی بر شواهد برای آن‌ها مهم است، انجام شود. چنین مطالعه‌ای می‌تواند منجر به راهبردهای ملی برای اجرا و توسعه عملکرد مبتنی بر شواهد شود.

سیاسگذاری

بدین وسیله از اساتید محترم که در ترجمه و روایی پرسشنامه همکاری نمودند و از مسئولین دانشکده و دانشجویان بزرگوار سال آخر رشته پرستاری که ما را در انجام پژوهش حاضر یاری نمودند، تشکر و قدردانی به عمل می‌آید.

عملکرد مبتنی بر شواهد داشته‌اند و اکثریت دارای امتیاز متوسطی بودند که جهت اجرای مؤثر مراقبت مبتنی بر شواهد در دوران دانشجویی و آینده حرفه‌ای آنان کافی نمی‌باشد. یکی از عوامل عمده عملکرد خوب در مراقبت مبتنی بر شواهد، نگرش خوب و مثبت به این موضوع می‌باشد، بنابراین لازم است که با شناسایی عوامل مؤثر بر نگرش و موانع مربوطه و برنامه‌ریزی صحیح آموزشی و اصلاحات در زمینه آموزش دانشجویان پرستاری و حتی گنجاندن پرستاری مبتنی بر شواهد در دروس تئوری که درصد قابل توجهی از دانشجویان آن را امری ضروری می‌دانستند، بتوان در بهبود عملکرد مبتنی بر شواهد تلاش کرد. چرا که توسعه این رویکرد علاوه بر افزایش کیفیت مراقبت‌های پرستاری و افزایش بهره‌وری نیروی انسانی باعث کاهش هزینه‌ها و رضایت بیماران و کارکنان می‌گردد. لذا پیشنهاد می‌شود با غنی کردن کتابخانه‌های دانشکده و بیمارستان‌ها و تجهیز مراکز کامپیوتر در این مراکز برای دسترسی آسان و مؤثر دانشجویان به شواهد، گام مؤثری در زمینه ایجاد نگرش مثبت و در نهایت اجرای مؤثر عملکرد مبتنی بر شواهد برداشته شود و نهایتاً مطالعاتی

References

1. Fernandez RS, Tran DT, Ramjan L, Ho C, Gill B. Comparison of four teaching methods on Evidence-based Practice skills of postgraduate nursing students. *Nurse Educ Today*. 2014;34(1):61-6.
2. Panagiari D. Barriers and facilitators for implementing evidence-based practice among German nurses working in a general hospital [dissertation]. Enschede the Netherlands: University of Twente; 2008.
3. Koehn ML, Lehman K. Nurses' perceptions of evidence-based nursing practice. *J Adv Nurs*. 2008;62(2):209-15.
4. Nezamzadeh M, Khademolhosseini SM, Mokhtari Nori J, Ebadi A. Design of guidelines evidence-based nursing care in patients with angina pectoris. *Iranian Journal of Critical Care Nursing*. 2012;4(4):169-76. Persian.

5. Hockenberry M, Brown T, Walden M, Barrera P. Teaching evidence-based practice skills in a hospital. *J Contin Educ Nurs*. 2009;40(1):28-32.
6. Madarshahian F, Hassanabadi M, Khazayi S. Effect of evidence-based method clinical education on patients care quality and their satisfaction. *Educ Strategy Med Sci*. 2012; 4(4): 189-93.
7. Aarons GA. Transformational and transactional leadership: association with attitudes toward evidence-based practice. *Psychiatr Serv*. 2006;57(8):1162-9.
8. Bohner G, Dickel N. Attitudes and attitude change. *Annu Rev Psychol*. 2011;62:391-417.
9. Aarons G. Mental health provider attitudes toward adoption of evidence-based practice: the evidence-based Practice Attitude Scale (EBPAS). *Ment Health Serv Res*. 2004;6(2):61-74.
10. Jette DU, Bacon K, Batty C, Carlson M, Ferland A, Hemingway RD, et al. Evidence-based practice: beliefs, attitudes, knowledge, and behaviors of physical therapists. *Phys Ther*. 2003;83(9):786-805.
11. Nouri JM. Quality of nursing evidence-based guidelines from the nurses' view. *Iranian Journal of Iranian Journal of Critical Care Nursing*. 2011;4(1):53-8. Persian.
12. Brown CE, Wickline MA, Ecoff L, Glaser D. Nursing practice, knowledge, attitudes and perceived barriers to evidence-based practice at an academic medical center. *J Adv Nurs*. 2009;65(2):371-81.
13. Heiwe S, Kajermo KN, Tyni-Lenné R, Guidetti S, Samuelsson M, Andersson IL, et al. Evidence-based practice: attitudes, knowledge and behaviour among allied health care professionals. *Int J Qual Health Care*. 2011;23(2):198-209.
14. Spector N. Evidence-based nursing in nursing regulation; 2005.[cited 2006 Sep 25]. Available from :URL:Http://WWW.Ncsbn.org/.
15. Adib Hajbaghery M, Azizi Fini I. The Concept of Evidence-Based Education in Nursing and Factors Affecting It: A Qualitative Study. *Iran J Med Edu*. 2012;12(5):331-46.
16. Brown CE, Kim SC, Stichler JF, Fields W. Predictors of knowledge, attitudes, use and future use of evidence-based practice among baccalaureate nursing students at two universities. *Nurse Educ Today*. 2010;30(6):521-7.
17. Flores-Mateo G, Argimon JM. Evidence based practice in postgraduate healthcare education: a systematic review. *BMC Health Serv Res*. 2007;7:119.
18. Johnston JM, Leung GM, Fielding R, Tin KY, Ho LM. The development and validation of a knowledge, attitude and behaviour questionnaire to assess undergraduate evidence-based practice teaching and learning. *Med Educ*. 2003;37(11):992-1000.
19. Farokhzadian J, Khajouei R, Ahmadian L. Evaluating factors associated with implementing evidence-based practice in nursing. *J Eval Clin Pract*. 2015.
20. Aghahoseini S. Nurses' knowledge and attitude in Evidence-Based Nursing in kashan University of Medical Sciences' Teaching Hospitals, 2011. *Nursing & Midwifery Journal*. 2011; 6(2), 45-54. Persian.
21. Pagoto SL, Spring B, Coups EJ, Mulvaney S, Coutu MF, Ozakinci G. Barriers and facilitators of evidence-based practice perceived by behavioral science health professionals. *J Clin Psychol*. 2007;63(7):695-705.
22. Farokhzadian J, Khajouei R, Ahmadian L. Information seeking and retrieval skills of nurses: Nurses readiness for evidence based practice in hospitals of a medical university in Iran. *Int J Med Inform*. 2015;84(8):570-7.
23. Farsi Z, Dehghan-Nayeri N, Negarandeh R, Broomand S. Nursing profession in Iran: an overview of opportunities and challenges. *Jpn J Nurs Sci*. 2010;7(1):9-18.
24. Simonsen B, Fairbanks S, Briesch A, Myers D, Sugai G. Evidence-based practices in classroom management: Considerations for research to practice. *Education and Treatment of Children*. 2008;31(3):351-80.
25. Yi J, Park M. Nurses' access & use of information resources and barriers & competency of evidence based practice. *Korean Journal of Adult Nursing*. 2011;23(3):255-66.
26. Brownson RC, Baker EA, Leet TL, Gillespie KN, True WR. Evidence-based public health. New York: Oxford University Press; 2010.
27. Grinnell RM, Unrau YA. Social work research and evaluation: Foundations of evidence-based practice. 9th ed. New York: Oxford University Press; 2010.

28. Habibi S, Hachesoo PR, Tabaghi R. Enhancing Information Literacy as a Base of Developing Evidence-based Nursing. Health Information Management. 2010; 7(3):371-8. Persian.

29. Manning ML, Davis J. Journal Club: a venue to advance evidence-based infection prevention practice. Am J Infect Control. 2012;40(7):667-9.

30. Nesbitt J. Journal clubs: a two-site case study of nurses' continuing professional development. Nurse Educ Today. 2013;33(8):896-900.

31. Sherriff KL, Wallis M, Chaboyer W. Nurses' attitudes to and perceptions of knowledge and skills regarding evidence-based practice. Int J Nurs Pract. 2007;13(6):363-9.

Evaluating Senior Nursing Students' Attitude toward Evidence-Based Practice

Parvin Mangolian Shahrabaki^{1, 2}, Jamileh Farokhzadian^{3*}, Sakineh Sabzvari⁴

• Received: 05. 11. 2015

• Revised: 09. 01. 2016

• Accepted: 27. 01. 2016

Abstract

Introduction: In regard to the importance of nursing students' attitudes toward EBP and using it in their professional future as well as the emphasis on educational planning for students, this study aimed to evaluate the attitude of senior nursing students toward evidence-based practice.

Method: The present study was a descriptive- analytical cross-sectional study conducted in Kerman School of Nursing and Midwifery in 2014. Data were collected through the Persian version of a standard questionnaire of knowledge, attitude and practice of undergraduate nursing students about evidence-based practice. Sampling was conducted through the census method and 43 senior nursing students participated in the study. Data analysis was done through SPSS20 software.

Results: According to the obtained scores, students showed a moderate attitude (2.80 ± 1.11) toward evidence-based practice. The highest mean score was related to the item saying that EBP should be a part of the nursing curriculum (3.10 ± 1.13). Students' attitudes toward EBP had significant relationship with the rate of course satisfaction, participation in research activities such as diagnosing issues for research, cooperation in research projects, evaluation of research reports and the method and rate of access to evidences ($P < 0.05$).

Conclusion: Although students' attitude toward evidence-based practice was moderate, but appropriate educational planning and modifying nursing curriculum, are efficient steps for promotion of evidence- based practice.

Keywords: Attitude, Evidence-based practice, Evidence-based nursing, Nursing students

• **Citation:** Mangolian Shahrabaki P, Farokhzadian J, Sabzvari S. Evaluating Senior Nursing Students' Attitude toward Evidence-Based Practice. Journal of Health Based Research 2016; 1(3): 215-229.

1. PhD Student, School of Nursing and Midwifery, Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran.

2. Lecturer, Department of Nursing and Midwifery, Islamic Azad University Shahrabak Branch, Shahrabak, Iran

3. Assistant Professor, Department of Public Health, School of Nursing and Midwifery, Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran.

4. Assistant Professor, Department of Internal Surgery, School of Nursing and Midwifery, Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran.

***Correspondence:** Razi School of Nursing and Midwifery, Kerman University of Medical Sciences, Haft-bagh Highway.

Tel: 09133926178

Email: farokhzadian2010@yahoo.com